

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 577 คน จากโรงพยาบาลชุมชน 12 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลตากลี โรงพยาบาลลาดยาว โรงพยาบาลตากฟ้า โรงพยาบาลหนองบัว โรงพยาบาลไพศาลี โรงพยาบาลท่าตะโก โรงพยาบาลชุมแสง โรงพยาบาลพยุหะคีรี โรงพยาบาลโกรกพระ โรงพยาบาลเก้าเลี้ยว โรงพยาบาลบรรพตพิสัยและโรงพยาบาลแม่วงก์ โดยแบ่งตามขนาดของโรงพยาบาลได้ 3 ขนาด คือขนาด 30 เตียง 60 เตียง และ 90 เตียง โดยจะต้องเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษาคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 230 คน การได้มาของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางสำเร็จรูป เกร็งจี และมอร์แกน (Krejcie R.V and Morgan) (ลัดดาวัลย์ เพชร โรจน์,สุกมาส อังศุโชติและอัจฉรา ชำนิประศาสน์ 2547) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องการศึกษา จำนวน 230 คน

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ของจำนวนพยาบาลวิชาชีพในแต่ละขนาดโรงพยาบาลชุมชน คือ ขนาด 30 เตียง 60 เตียง และ 90 เตียง ดังนี้ ประชากรจำนวน 577 คน กลุ่มตัวอย่าง 230 คน คิดเป็นสัดส่วนประชากรต่อกลุ่มตัวอย่าง = 2.5 : 1 (577หาร 230 = 2.5) จากนั้นทำรายชื่อ

พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแต่ละขนาดมาทำการสุ่มแบบง่ายโดยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนที่ให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่คำนวณได้ของแต่ละขนาดโรงพยาบาล ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนโรงพยาบาล จำนวนพยาบาลวิชาชีพและจำนวนตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงพยาบาล

ขนาดโรงพยาบาล	จำนวน (แห่ง)	จำนวน ประชากรพยาบาล วิชาชีพ	จำนวนตัวอย่าง
30 เตียง	5	173	69 (รพ.ละ 13-14 คน)
60 เตียง	6	323	129 (รพ.ละ 21-22 คน)
90 เตียง	1	81	32
รวมทั้งหมด	12	577	230

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลวิชาชีพ

ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบให้เลือกรายการและเติมข้อความ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส สถานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดนครสวรรค์ และระดับการศึกษาสูงสุด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ

แบบสอบถามคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ แบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำทางการพยาบาลที่มีประสิทธิผลและเป็นที่ต้องการ มีคุณลักษณะเด่นใน 6 ด้าน คือด้านสติปัญญาและ

ความรู้ ด้านความคิดบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการบริหารด้าน
องค์กรและวิชาชีพ มีจำนวน 57 ข้อ ดังนี้

ด้านสติปัญญาและ ความรู้	จำนวน	4	ข้อ (ข้อ 1-4)
ด้านความคิดและบุคลิกภาพ	จำนวน	12	ข้อ (ข้อ 5-16)
ด้านสังคม	จำนวน	7	ข้อ (ข้อ17-23)
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	จำนวน	8	ข้อ (ข้อ24-31)
ด้านการบริหาร			
การบริหารคน	จำนวน	9	ข้อ (ข้อ32-40)
การบริหารงาน	จำนวน	10	ข้อ (ข้อ41-50)
ด้านองค์กรและวิชาชีพ	จำนวน	7	ข้อ (ข้อ51-57)

แบบสอบถามนี้เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 = มากที่สุด หมายถึง มีพฤติกรรมการแสดงออกทุกครั้ง/แสดงออกเป็นประจำ

มากที่สุด

4 = มาก หมายถึง มีพฤติกรรมการแสดงออกบ่อยครั้ง หรือ คิดเป็น 60- 79 %

3 = ปานกลาง หมายถึง มีพฤติกรรมการแสดงออกบางครั้ง หรือ คิดเป็น 40- 59 %

2 = น้อย หมายถึง มีพฤติกรรมการแสดงออกนานๆครั้งหรือคิดเป็น20- 39 %

1 = น้อยที่สุด หมายถึง มีพฤติกรรมการแสดงออกน้อยครั้ง หรือ ไม่แสดงออกเลย

หรือ ตั้งแต่ 19 % ลงมา

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ

แบบสอบถามประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพด้าน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ใช้
กรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547) ในการกำหนดการประเมิน
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐ โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีการ
ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ กำหนดเป็น
กรอบการประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ 5 ด้าน จำนวน 25 ข้อดังนี้

ด้านปริมาณงาน	จำนวน	5	ข้อ (ข้อ 1 - 5)
ด้านคุณภาพของผลงาน	จำนวน	4	ข้อ (ข้อ 6 - 9)
ด้านความทันเวลา	จำนวน	5	ข้อ (ข้อ 10-14)
ด้านผลสัมฤทธิ์ของงานที่ปฏิบัติได้	จำนวน	7	ข้อ (ข้อ 15-21)
ด้านการประหยัดทรัพยากร	จำนวน	4	ข้อ (ข้อ 22-25)

แบบสอบถามนี้เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีการให้คะแนนดังนี้

5 = มากที่สุด หมายถึง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด หรือ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพอย่างน้อย 80 % ของงานที่ได้รับมอบหมาย

4 = มาก หมายถึง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก หรือการปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพระหว่าง 60 - 79 % ของงานที่ได้รับมอบหมาย

3 = ปานกลาง หมายถึง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง หรือ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพระหว่าง 40 - 59 % ของงานที่ได้รับมอบหมาย

2 = น้อย หมายถึง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย หรือ การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพระหว่าง 20 - 39 % ของงานที่ได้รับมอบหมาย

1 = น้อยที่สุด หมายถึง ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด หรือ การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพน้อยกว่า 19 % ลงมา

การแปลความหมายระดับของคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผล การปฏิบัติงาน กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร 2542)

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร 2542)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ระดับความสัมพันธ์

0.70 – 1.00

สูง

0.30 – 0.69

ปานกลาง

0.00 – 0.29

ต่ำ

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาของเครื่องมือ (content validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.50-1.00 เท่านั้น มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

3.2 การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) ผู้วิจัยนำเครื่องมือทั้งหมดที่ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยนำไปทดสอบในโรงพยาบาลชุมชนหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปคำนวณค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในส่วนของคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ เท่ากับ 0.98 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.94

3.3 นำผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือที่ได้จากการทดลองใช้แล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงข้อคำถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อขอหนังสือจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลและหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดนครสวรรค์

4.2 ผู้วิจัยประสานงานเป็นการภายในกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลของแต่ละโรงพยาบาลชุมชนก่อนส่งแบบสอบถาม และส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดนครสวรรค์ 12 แห่ง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนและส่งแบบสอบถามทางพัสดุไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลชุมชน ผ่านไปถึงหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลเพื่อดำเนินการส่งแบบสอบถามให้พยาบาลวิชาชีพตามรายชื่อที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยให้เวลาผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนแบบสอบถามภายใน 4 สัปดาห์

4.3 ในการรับแบบสอบถามคืนนั้นเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัย จัดเตรียมซอง แสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถส่งแบบสอบถามคืนมายังผู้วิจัยทาง ไปรษณีย์ ซึ่งพบว่าภายใน 1 เดือนได้รับแบบสอบถามไม่ครบจึงดำเนินการประสานขอความ อนุเคราะห์หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาลที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนให้ผู้วิจัยตาม กำหนดเวลาทางโทรศัพท์ โดยขยายเวลาการรับคืนออกไปอีก 1 เดือน

4.4 ผู้วิจัยใช้เวลาในการรวบรวมแบบสอบถาม 2 เดือน ระหว่าง วันที่ 10 มกราคม -10 มีนาคม 2551 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.30

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถามแล้วผู้วิจัย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

5.1 การอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 คุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพยาบาล วิชาชีพ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพและประสิทธิผลการ ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

6. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำจดหมายแนะนำตนเอง อธิบาย วัตถุประสงค์ ขั้นตอนดำเนินการวิจัย ให้กับผู้ประสานงานแต่ละ โรงพยาบาลรับทราบ แล้วจึงขอ ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล ในแบบสอบถามได้ชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบว่ามีความ เป็นอิสระในการตัดสินใจที่จะตอบหรือเข้าร่วมในการทำวิจัย ซึ่งจะไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาใช้ ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น